

17_1. olvasólecke: Magyarországi TÉSZ-ek tevékenységei

Ledó Ferenc

Növényházi termesztés ökonómiája

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen készült
az Európai Unió támogatásával.

Projekt azonosító: EFOP-3.4.3-16-2016-00014

Szegedi Tudományegyetem
Cím: 6720 Szeged, Dugonics tér 13.
www.u-szeged.hu
www.szechenyi2020.hu

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Az olvasólecke címe: Magyarországi TÉSZ-ek tevékenységei

AZ OLVASÓLECKE TARTALMA:

I. TÉSZ tevékenységei

II. Beruházások

- 1. Informatikai rendszer kialakítását, fejlesztését segítő beruházások*
- 2. Kísérleti termelés megvalósításához szükséges beruházások*
- 3. Termőterületeken megvalósuló beruházások*
- 4. Telephellyel kapcsolatos beruházások*
- 5. Megújuló energiaforrás használatára épülő beruházás*
- 6. Értékesítést segítő beruházások*

III. Kutatás, vizsgálat, elemzés

- 1. Piackutatás*
- 2. Hatékonyságvizsgálat*
- 3. Kísérletek*
- 4. Elemzések*

Olvasási idő: 20 perc

IV. Szaktanácsadás, tanácsadás, tudományos eredmény átadás

V. Minőségtanúsító rendszerek létrehozása és fenntartása

- 1. Minőségtanúsítási rendszer létrehozása*
- 2. Minőségtanúsítási rendszer fenntartása*
- 3. Kísérletek*
- 4. Elemzések*

VI. A TÉSZ működését szolgáló rendszerek, munkafolyamatok

VII. Termék promóció

VIII. Ellenőrző kérdések

XI. Irodalom források

Az olvasólecke címe: Magyarországi TЭСZ-ek tevékenységei

I. TЭСZ tevékenységei

A hatályos EU-s rendelet (891/2017 EU bizottsági rendelet) és a hozzá kapcsolódó nemzeti rendelet biztosítja a tészek tevékenységükkel segíteni tudják tagjaikat a termelés területén, hogy magasabb élelmiszerbiztonság mellett versenyképes árut tudjanak előállítani. A megtermelt áru átvételét a szigorú nyomonkövetés szabályainak megfelelően kezelik, osztályozzák, csomagolják és tárolják. E tevékenységek egyes elemeit a termelő tagnál vagy a központi telephelyen lehet végezni. Az áru szervezett értékesítésére, ehhez kapcsolódó piackutatás, marketing, esetleges válságkezelés tevékenységre is sor kerül. Ehhez a tészek pályázat útján, 3-5 éves operatív program keretében, UNIÓ-s és nemzeti támogatásokhoz juthatnak rendkívül szigorú feltételek mellett. (Érvényben lévő UNIÓ-s és hazai rendelet alapján.)

II. Beruházások

II. 1. Informatikai rendszer kialakítását, fejlesztését segítő beruházások

- a. Informatikai szoftverek, eszközök, a termelői szervezet tagjaival történő kapcsolattartást és annak tervezését lehetővé tévő számítástechnikai és mobilkommunikációs eszközök és szoftverek beszerzése.
- b. Termelés tervezéshez használt szoftver, szoftverek licence, szoftverkövetés, termelés tervezést támogató informatikai szoftverfejlesztő, hardverfejlesztő szolgáltatások.
- c. Informatikai eszközök a termékminőséggel, minőségjavítással kapcsolatos feladatok ellátásához.

II. 2. Kísérleti termelés megvalósításához szükséges beruházások

- a) Kísérleti kert, kísérleti termesztő berendezések bemutató gazdaság létrehozásának specifikus költségei.
- b) Új nemesített fajták bevezetése, azok elemzése, kísérleti telepítések. Értékes magyar fajták, valamint a Magyarországon termesztésbe vonható piacképes külföldi fajták használatát elősegítő technológiák kialakítása.
- c) Laboratórium létrehozása, fejlesztése, műszerek beszerzése.

II. 3. Termőterületeken megvalósuló beruházások

3.1. Prevenációs célú beruházások

- a) Jég és fagyvédelem eszközei
- b) Növényvédelmi és időjárás előrejelzési berendezések
- c) Erózió és defláció elleni védelem.

Az olvasólecke címe: Magyarországi TЭСZ-ek tevékenységei

3.2. Hatékony vízhasználatot biztosító beruházások

- a) Új, víztakarékos öntöző rendszerek kiépítése, meglévők fejlesztése
- b) Vízkezelés gépei eszközei
- c) Öntözőrendszerek fejlesztése, illetve a már létező öntözőrendszerek cseréje hatékonyabb rendszerekre (az öntözött területek korszerűsítése)
- d) Talajtakarás alkalmazása a vízvesztesség csökkentése érdekében
- e) A víz tisztítását és újra felhasználását szolgáló beszerzés és/vagy fejlesztés.

3.3 Környezetvédelmi beruházások

- a) Szerves- és/vagy biotrágya használata
- b) A kertészeti oltás alkalmazása a növényvédő szerek használatának csökkentése érdekében
- c) Komposzt használata
- d) Zöldtrágya használata
- e) Megújuló energiaforrásokat felhasználó fűtésrendszer kialakítása, felújítása, korszerűsítése
- f) Biológiai és oxo-biológiai úton lebomló műanyagok használata a termesztésben
- g) Biológiai növényvédelmi eszközök és készítmények alkalmazása
- h) Alternatív gyomirtási eljárások használata
- i) Rezisztens és toleráns fajták alkalmazása
- j) Energiatakarékosabb termelési eszközök és módszerek használata
- k) Biológiai úton lebomló kötőanyag használata a gazdaságokban
- l) Biológiai növényvédelem üvegházakban, fóliaházakban.
- m) Ökológiai vetőmagok.

3.4. Hatékony termelés megvalósítását szolgáló beruházások

- a) Ültetvény létrehozása
- b) Többéves kultúrák szaporítóanyagai, termelési színvonalat biztosító pótlás
- c) Megtermékenyülés segítése az üvegházakban, és ültetvényekben. Poszméhek beszerzése és telepítése keretében poszméh kaptárok beszerzése, a méhész házi méhek betelepítésével kapcsolatos szolgáltatása és a mézelő növények telepítése
- d) Fólia és üvegház
- e) Termelés biológiai és technológiai feltételeinek biztosításához szükséges gépek és berendezések, valamint új technológia során felhasznált anyagok
- f) A kedvezőtlen műszaki jellemzőkkel rendelkező növényvédelmi gépek és növényvédő szer kijuttatására szolgáló berendezések helyettesítése korszerűbb gépekkel és eszközökkel
- g) Méhekkal, poszméhekkal történő beporzást alkalmazó természetstechnológiák elterjedések elősegítése.

Az olvasólecke címe: Magyarországi TÉSZ-ek tevékenységei

II. 4. Telephellyel kapcsolatos beruházások

- a) Betakarítási technológia hatékonyságot fokozó beruházások • a szedéshez, betakarításhoz, a termék beszállításához használt gépek eszközök, kereskedelmi forgalomba nem kerülő szedőgöngyölegek
- b) Tároló kapacitást növelő beruházások, tároló eszközök
- c) Minőség ellenőrzés rendszer kialakítása, tanúsítása, rendszerfejlesztése. Telephelyek, termelők auditra való felkészítése, audit és kapcsolódó beruházások. A termékminőséggel kapcsolatos feladatok ellátásához szükséges eszközök, a termék-, a talaj-, a növény- és vízminták vizsgálatát lehetővé tevő műszerek és egyéb tárgyi eszközök.
- d) Logisztikai, tároló beruházások hűtőgépek, nyomon követés eszközei. Az áruk jelölését, címkézését és nyomon követését lehetővé tevő eszközök.
- e) Szelektív hulladékgyűjtés
- f) A termék tárolása, hűtése válogatása osztályozása és csomagolása, elsődleges feldolgozása termékfejlesztése, kereskedelmi értéknövelése érdekében szükséges építési, gép és eszközbeszerzés.

II. 5. Megújuló energiaforrás használatára épülő beruházás

- a) Kapcsolt hő- és energia-termelés a termesztés és az áruvá készítés során keletkező zöldséggyümölcs hulladékok felhasználásával
- b) A növényi maradványok energetikai célú fölhasználásának elősegítése
- c) A biológiailag lebomló szerves anyagok aerob lebontása és további felhasználásra alkalmassá tétele (Komposztkészítés).

II. 6. Értékesítést segítő beruházások

- a) Kereskedelmi feladatok elvégzéséhez szükséges beruházások, az értékesítéshez szükséges kommunikációs és informatikai eszközök, továbbá a kiállításokon való kiállítás, valamint kereskedelmi és partnertalálkozók feltételeit megvalósító költségek
- b) Az áruk jelölését, címkézését és nyomon követését lehetővé tevő eszközök

III. Kutatás, vizsgálat, elemzés

III. 1. Piackutatás

- a) Piaci diverzifikációt, piac bővülést szolgáló termék és eljárásfejlesztések
- b) Piackutatások piac, és vevőelemzés, piacszervezés, reklamáció elemzés
- c) Piackutatás a meglévő és a potenciális piaci igények és jelenlegi értékesítési csatornák fejlesztési lehetőségei, új értékesítési csatornák kialakításának lehetőségeinek felmérése
- d) Termelési struktúrát befolyásoló piackutatás.

III. 2. Hatékonyságvizsgálat

- a) Hozamnövekedés fokozását, minőségfejlesztést szolgáló vizsgálatok, kutatások
- b) Költségelemzések végzése, hatékonyságot fokozó vizsgálatok, kutatások a termelés és a post-harvest területén.

Az olvasólecke címe: Magyarországi TЭСZ-ek tevékenységei

III. 3. Kísérletek

- a) Fajtakísérletek,
- b) Tápanyagkísérletek költségei.

4. Elemzések

- a) Termelési folyamatok és a környezet kapcsolatrendszerének elemzése
- b) Polcállósági vizsgálatok, hatóanyag ellenőrzés.

IV. Szaktanácsadás, tanácsadás, tudományos eredmény átadás

1. Technológiai témájú tanácsadás

- a) Zöldség-gyümölcs termesztéstechnológia, talaj- és növényvédelmi, valamint „post harvest” tevékenységet érintő szaktanácsadás igénybevétele szaktanácsadók képzési költségei.
- b) Képzés, szaktanácsadás termesztéstechnológiáról, növényvédelemről, növényfajokról, és új növényfajtákról, technológiai ismeretekről
- c) Szaktanácsadás a tagok részére fajta, technológia, növényvédelem kérdéskörben, a termelői szervezet által meghatározott egységes tevékenység elősegítése céljából
- d) Kutatás, kísérleti termesztés során gyűjtött adatok, információk nyomon követhető megosztása a tagokkal, eredmények bemutatása, következtetések levonása
- e) A termesztéstechnológia, növényvédelmi és meteorológiai szolgáltatások.

2. Üzleti témájú tanácsadás

- a) Jogi, számviteli, üzletviteli tanácsadás a termelő tagok részére.

3. Minőségfejlesztéssel kapcsolatos tanácsadás

- a) A minőség-ellenőrzést, valamint az áruminták vizsgálatát lehetővé tevő rendszerek kiépítését és fenntartását végző szakemberek személyes közreműködés
- b) Áruminőséggel, árukezeléssel kapcsolatos képzés, szaktanácsadás szervezése
- c) Minőségbiztosítással, árukezeléssel, nyomon követéssel kapcsolatos képzés, szaktanácsadás.

4. Egyéb a termesztéshez kapcsolódó témákat érintő tanácsadás

- d) Ismeretátadás és kommunikáció fejlesztése
- e) Oktatás, képzés, munkavédelmi tanácsadás
- f) Szaktanácsadás

V. Minőségtanúsító rendszerek létrehozása és fenntartása

V. 1. Minőségtanúsítási rendszer létrehozása

- a) Védjegy- és minőségtanúsítási rendszer létrehozása, az eredetvédelem uniós oltalmára (OEM/OFJ) való bejelentéshez szükséges termékleírások készítése
- b) Minőségirányítási minőségtanúsítási, minőségbiztosítási rendszer kialakítása, tanúsítása, rendszerfejlesztése. Telephelyek, termelők auditra való felkészítése, audit és kapcsolódó beruházások. A minőségbiztosítással, a környezetgazdálkodással kapcsolatos feladatok ellátásához szükséges.
- c) vállalatirányítási rendszerek, a termék-, a talaj-, a növény- és vízminták vizsgálatát lehetővé tevő műszerek és egyéb tárgyi eszközök

V. 2. Minőségtanúsítási rendszer fenntartása

- a) védjegy- és minőségtanúsítási rendszerben résztvevő termékek egységes minősége érdekében végzett folyamatos monitoring, vizsgálatok.

VI. A TЭСZ működését szolgáló rendszerek, munkafolyamatok

1. Beszerzést segítő rendszerek:

- a) A termeléshez szükséges inputanyag beszerzést segítő rendszerek szolgáltatások.

2. Értékesítést segítő rendszerek:

- a) Kereskedelmi és termékstratégia kialakítása, megújítása, együttműködések erősítése
- b) Egységes arculati elemek kialakítását biztosító fejlesztések, jogi eljárások
- c) Piaci diverzifikációt, piacbővülést szolgáló termék- és eljárásfejlesztések

3. Hatékony működést segítő rendszerek:

- a) Ellenőrzési és monitoring módszerek kidolgozása
- b) Termékpálya elemzéseken alapuló értéklánc modellek kidolgozása, logisztikai rendszerek alkalmazása
- c) Tervezés, költség- és energetikai számítások készítése

VII. Termék promóció

- a. Promóciós és kommunikációs tevékenységek, marketing kampányok, szolgáltatások, kóstoltatások, hazai és nemzetközi kiállítások (szóróanyagok, prospektusok, a szervezet tevékenységét és munkáját bemutató anyagok, kiadványok, internetes megjelenítés kialakítása, honlapok fejlesztése, működtetése stb.)
- b. Célpiacon információgyűjtésre és -elemzésre alapozott nemzetközi és belföldi üzletember és partnertalálkozók szervezése, azokon való részvétel.

Komplex tevékenység

- a) Integrált gazdálkodás
- b) Ökológiai gazdálkodás.

Szolgáltatás igénybevétele

- a) Víz-, talaj- és növényanalízis
- b) Tápanyag-gazdálkodási terv készítése/készíttetése és végrehajtása.

Válságmegelőzés és - kezelés

1. piacról történő árukivonás
2. gyümölcs és zöldségfélék be nem takarítása
3. betakarítási biztosítás
4. promóció és kommunikáció akár a megelőzés, akár válság idején
5. kölcsönös kockázatkezelési alapok létrehozásával kapcsolatos adminisztratív költségek.

VIII. Ellenőrző kérdések:

1. Emelje ki azokat a támogatható beruházásokat, melyek a tész termelőinek tevékenységét közvetlenül segítik!
2. Melyek a tész logisztikai, kereskedelmi tevékenységét segítő támogatható beruházások?
3. Milyen témakörökben támogatható szaktanácsadás a működési programból?
4. Miért fontos a minőségbiztosítást célzó tevékenységek támogatása?
5. Milyen jelentősége van a válságkezelésnek a tész tevékenységében?

IX. Irodalom források

DélKerTÉSZ és FruitVeB belső tanulmányok

<https://magyarmezogazdasag.hu/2020/10/17/az-egyuttmukodes-hatalmas-ero-delkerteszo-jopelda-erre>

Készült a Szegedi Tudományegyetem megbízásából az Európai Unió támogatásával